

Kmetijski mlini in žrnje.

Cesarska namestnija je dne 9. septembra brzojavno odredila, da se vsi kmetijski mlini in žrnje (domači mlini) zaprejo. Žitni nadzorniki so namreč poročali vladi, da je v kmetijskih mlinih nakopičenega toliko žita v zmletev, da mlini niti daleč ne morejo vsega dela opraviti. Žitni nadzorniki, ki so po večini uradniki, niso upoštevali, da so v letošnjem poletju skoro vsi mlini, vsaj manjši in srednji mlini na malih vodotokih, radi pomanjkanja vode ustavili svoj obrat. Kmetje so pa le vozili svoje žito v mlin, da bi dobili potrebne moke za prehrano svoje družine. In tako je prišlo do tega, da so bili mlini skoro prenapolnjeni kmetijskega žita, ker se ga ni moglo sprosti zamleti. V mnogih najboljših kmetijskih hišah so brez prahu moke, ker jim mlinar zrna ni mogel zamleti. Račū tega so skoro vsi posestniki na kmetih s sedajno odredbo hudo prizadeli, posebno pa še radi tega, ker so tudi domači mlini zaprti. Po nekaterih hišah nimajo niti toliko moke, da bi se skuhalo prežgana juha, kaj še le spekel hlebček kruha za lačne otroke. Ker se lastnikom žita ne daje krušnih kart, si tudi nihče kruha ali moke kupiti ne more. Upamo, da bodo oblasti vse to upoštevale in bodo odredile, da se mlini in žrnje prav kmalu oprostijo zapora.

Zakaj se je odredila zapora mlinov in žrnje? V mlinih bodo posebne uradne komisije tekom tega in prihodnjega tedna natančno preiskale, koliko žita je v mlinu in koliko ga je mlinar prijavil okrajnemu glavarstvu v zmletev. Kakor se nam je poročalo iz mariborskega okrajnega glavarstva, bodo preiskovalne komisije polovico zaloga žita in moke, ki so nakopičene v mlinih, proglasile za državno last, t. j. odvzele ali pravzaprav odkupile in oddale vojno-žitno-prometnemu zavodu za prehrano vojaštva in civilnega prebivalstva. Plačevalo se bo odvzeto žito in moko po uradno določenih cenah. Denar se bo nakazal mlinarjem, ki bodo kmetom izplačali znesek za polovico odvzetega žita. Ostala polovica žita in moke pa ostane posestnikom, ki so pripeljali žito v mlin. Pri komisijah bodo navzoči tudi župani občine, v kateri leži mlin. Upamo, da bodo naši kmetijski župani znali čuvati pravice in korist svojih soobčanov in bodo posebno v krajih, kjer je toča ali kaka druga uima uničila večino poljskih pridelkov, izpostavili, da komisija dotičnim občanom žita ne bo odvzela. Le škoda, da niso v komisijo poklicani tudi župani občin, odkoder dajejo žito v mlin v tujo občino. Ker uradno določeni ključ, da se bo v mlinih odvzelo polovico vsega žita, posebno pri tistih, ki imajo male žitne zaloge, ali pa samo toliko žita, kolikor ga potrebujejo za prehrano lastne družine, ali pa še manj, po našem mnenju ne odgovarja določilom cesarskih ukazov, priporočamo županom, da osebno predložijo komisiji v mlinu seznam tistih občanov, ki imajo komaj toliko lastnega žita, kolikor ga jim gre za prehrano družine, ali pa še manj. Župani naj odločno prosijo in zahtevajo, da se takim žita ne bo odvzelo. Zakaj bi se take ljudi po nepotrebnem razburjalo, zakaj bi se jim po nepotrebnem vsiljevalo krušne karte, ker se jim s tem podražijo živila in se jim vzame mnogo dragocenega časa.

Na vsak način pa sinaj lastniki žita poskrbijo potrdila, da se jim ne odnese toliko in toliko žita v mlinu rekviriralo. Odvzeta množina žita se mora pri poznejšem rekviriranju ali oddaji žita na vsak način upoštevati in vračunati. V tem oziru naj bodo posebno pozorni lastniki žita, ki so dali svoje žito v mline izven okraja. Zahtevati morajo od mlinarja, ko jim bo izplačeval odvzeto žito, da jim da potrdilo, koliko kilogramov žita se je posamezniku odvzelo. Obenem pa mora mlinar poročati vašemu okrajnemu glavarstvu, koliko žita in kake žitne vrste so se v njegovem mlinu posameznim posestnikom rekvirirale.

Kakor hitro bo komisija svoje delo dokončala, bodo mlini zopet začeli z obratom. Pač pa bo smel odslej mlinar sprejeti žito v zmletev samo od tistega, ki bo imel uradno dovoljenje od okrajnega glavarstva. Kdor bo torej v bodoče hotel dati žito v mlin, mora iti k županu, kateri mu bo izpolnil karto za mlin. To karto pošlje župan okrajnemu glavarstvu. Se le ko bo okrajno glavarstvo vrnilo dovoljenje — karto za mlin — se bo smelo žito oddati mlinarju v zmletev. Karta za mlin velja samo za dva meseca.

Uredba mlinskih kart vzame našim ljudem zopet mnogo dragocenega časa. Prvič mora iti kmet k županu naznanjati, da bi rad peljal žito v mlin. Drugič mora iti po karto, ki je prišla od okrajnega glavarstva in tretjič bo moral odslej šestkrat v 1 letu peljati svoje žito v več ur oddaljeni mlin, ko je daleč odpeljal enkrat ali dvakrat vse svoje žito v mlin, da si je s tem prihranil več dragega časa. Ker se pri mlinih mnogokrat kaj pokvari ali zmanjka vode, bo treba večkrat iti vprašati, ali je žito že zmleto ali ne. Skoro samo nepotrebna pota sedaj, ko tako krava primanjkuje delavcev! Naša kmetijska zahteva je, da se za mlinске karte določi daljša, n. pr. vsaj 3 ali 4 mesečna doba.

Kaj bo z žrnjami? Danes, ko to pišemo, še ni jasno, ali se jih bo dalo na prosto ali ne. Okrajna glavarstva, posebno pa mariborski preskrbovalni odbor, stojijo na stališču, da so se morale žrnje zapreti radi tega, ker baje ni mogoče nadzorovati, koliko zrna se zamleje na domačih mlinih. Gospodje žitni nadzorniki se bojijo, da bi se na kmetih preveč žita uporabilo in zategadelj se je odredila za-

pora domačih mlinov. Po našem mnenju bi se stvar lahko uredila brez sedanjega nepotrebnega razburjenja. Naj bi se vsakemu posestniku ali viničarju, ki ima žrnje v hiši, določilo: toliko žita sme zmleti na žrnjah, toliko ga sme dati na mlin, toliko si ga sme shraniti za seme, toliko za živino in toliko ga mora oddati. Kaj pa bodo n. pr. počeli mali posestniki in viničarji v Halozah, Slovenskih goricah in drugod, ki si vsako troho koruze zameljejo doma in imajo po več ur daleč v mlin? Kako se bo spravilo žito v več ur oddaljene mline, ko vozne živine skoro ne bo več? Prosimo in pozivamo oblasti, da upoštevajo sedanjí trpkí položaj našega dobrega ljudstva in naj dajo žrnje zopet na prosto.

Občine, okrajne zastope in naše kmetijske organizacije pa pozivamo, da naj takoj vpošljejo na cesarsko namestnijo nujne prošnje, da se kmetijski in domači mlini takoj zopet odpro.

Vinske cene, letina in vinski davek.

(Iz mariborske okolice.)

Ni se prave jasnosti, kake bodo cene za letošnji vinski most „od preše“. Mešetarji, plačani od bogateljih vinskih trgovcev, sicer obljubujejo cene, ki bi ob začetku sedanje vojske bile sprejemljive, a za sedanjo splošno draginjo pa niso primerne. Novo vino, n. pr. portugizec, ki je že prišel te dni v promet, se plačuje v mariborski okolici po 1 K 35 v do 1 K 60 v. Soditi po kakovosti vina, bodo cene za beli most še gotovo višje. Vsekako svetujemo vinogradnikom, da se s prodajo vinskega mosta nikakor ne prenačijo. Da bi bilo letos vina poceni, na to še misliti ni ker so stare vinske zaloge skoro popolnoma izčrpane. Kdor pa že mora in hoče takoj „od preše“ prodati svoje vino, naj ga ne prodaja po sladkorni meri, ampak počez. Vage za most so tako raznolike, da pametnemu vinogradniku nikakor ne kaže v sedanjih časih prodajati vina na sladkorne stopnje. „Slovenski Gospodar“ nas bo gotovo pravočasno opozoril na razvoj vinskih cen.

Kaka bo kaj vinska letina na Slov. Stajerju? Glede kakovosti utegne biti izborna, če bo le vreme še nadalje količjak ugodno. Glede količine letošnjega vinskega pridelka pa splošna cenitev ni posebno ugodna. Kjer so pravočasno in vsaj trikrat skropili, po dva- do trikrat žveplali, strupena rosa, plesnoba in črni palež niso posebno močno nastopali. V vinogradih, kjer se niso dovolj skrbno borili zoper omenjene bolezni, pa je grozdje zelo trpelo. Ponekod je strupena rosa uničila skoro vse pridelke, istotako tudi plesnoba. Zadnje deževje pa je napravilo na grozdju zopet veliko škodo. Ponekod je skoro ena četrtina grozdja od preoblega dežja spokala.

Ob tej priliki se pisec teh vrstic spominja besed, ki jih je nedavno izgovoril priprost kmečki možakar iz Slovenskih goric. Mož je rekel prostodušno: „Kdo se ne bi kregal, če ti na eni strani narekujejo skoro za polovico višje davke, na drugi strani pa se ne skrbi, da bi davkoplačevalec res bil v stanu, ta nova ogromna bremena tudi nositi. Doba-va bakrene galice je združena pri nas v Avstriji s takimi težavami, da bi skoraj raje vinograd spremenil v pašnik. Kako mnogo drugače gre v tem oziru vinogradnikom v Nemčiji. Tam so dobili letos bakreno galico za vinograde v Porenju od armadne uprave 1 kg po 2 marki (2 K). Žvepla je tudi bilo v obilici na razpolago. Pri nas pa smo po 3- do 4krat dobili galico v malih množinah. Koliko smo pri tem zgubili dragega časa! Ako hoče vlada novih davkov, naj nam tudi da možnost, da bomo lahko naša posestva dovolj izrabili. Večkrat sem že opazil, da je n. pr. v Mariboru mnogo trgovcev, agentov, zastopnikov in uradnikov tovarn oproščenih vojaške službe, ker se je baje bati, da bi dotične tvrdke ne propadle. Na deželi pa vemo, da se le malokateri kmečki posestnik oprosti vojaške službe, akoravno propada radi tega marsikatero posestvo. Naša posestva propadajo, pridelkov je vedno manj in torej niti ni čuda, ako je draginja vedno večja.“

V nedeljski „Tagespost“ sem čital v članku nemškonalnega poslanca dr. Steinwenderja — „da je povišanje zemljiškega davka za 80% z ozirom na dobičke, ki jih doseže poljedelstvo, odobravati.“ Nemec dr. Steinwender tudi pravi v svojem članku, da bo pri prihodnjem zvišanju davkov v Avstriji treba misliti na to, „da se tudi vino višje obdači, kajti za stalno vendar ne kaže, da bi se od 1 hektolitra piva plačevalo 11 K, od hektolitra vina pa povprečno 3-4 K, na deželi celo samo 2 K vžitinskega davka.“ Proti takemu pisarjenju nemškega poslanca, ki mu je gospodarski obstoj vinogradnikov deveta briga, vinogradniki odločno ugovarjamo. Pivovarniška obrt se nikdar ne da primerjati z vinogradništvom. Pivo se prideluje na umetni način, vino pa zraste naravnim potom.

Poljedelstvo ali vinogradništvo se glede čistega donosa nikakor ne da primerjati tovarnam in drugim bogatim delniškim družbam, ki imajo na leto toliko čistega dobička, da izplačujejo po 10 do 50% čistega dobička ali dividend. Nasprotno pa ne najdete kmeta, ki bi si na leto pridelal toliko čistega donosa, da bi se vrednosti njegovega posestva obrestovala le

vsaj po 2 do 6%. Iz tega je razvidno, da je popolnoma opravičena zahteva, ki jo je zapisal zadnji „Slovenski Gospodar“ v članku „Novi davki“: „... treba bo gledati na to, da bo smelti kmet za svoje pridelke zahtevati toliko višje cene, za kolikor mora plačati višje davke in mora razne potrebščine dražje plačevati.“

Ko se je povišal davek na pivo, so pivovarnarji, takoj podražili pivo; ko je država naložila na špirit višjo vžitnino, je postal špirit za toliko dražji, in celo državna tobačna uprava je potem, ko je finančni minister imel premalo dohodkov od tobaka, enostavno tobačne izdelke podražila. Eravico, ki jih ima družba milijonarjev, imajo menda tudi kmetje! Ako morajo bogati tovarnarji plačevati višji dohodninski ali kak drugi davek, nastavijo svojim izdelkom višje cene. Mislim, da ni treznomislega človeka, ki bi zameril, ako so se v zadnji dobi kmečki pridelki z ozirom na dražje pridelovalne stroške in višje davke nekoliko podražili. To malo povišanje se pa n. pr. s povišanjem cen platnu, suknu, milu, kavi itd. niti primerjati ne da.

J. L.

Naši kmečki delavci.

Resnično je: marsikateri kmet se je precej opomogel; plačal je dolgove, ki bi jih morebiti sicer nikoli ne bil; ta in oni je celo položil lepe denarce na stran. Prav je to. Saj je kmet steber države; če je steber slab, je celo poslopje, ki ga nosi, v nevarnosti, da se podre.

Pomniti pa je, da je čas žetve za kmeta že precej pri kraju. Žival, ki je bila kaj vredna, je že šla iz hlevov; deloma je bila prodana, ker je bila dobro plačana, deloma pa prisilno za vojaščino ali radi pomanjkanja krme. Žitne in druge shrambe so se tudi izpraznile. Letošnja letina se more komaj imenovati srednja. Pridelalo se bo jedva za domačo porabo. A za prodaj bo ostalo malo. Vse pa, kar kmet kupi, je v ceni nezasišno poskočilo. Moral bo torej kmet začeti jemati denar iz prihranka, če ga je kaj; če ne bo pa pela posoda in še hudo. To se tuintam že čuti. Ta papirnati denar nima teka, kajkor ga je imel preje okrogli kovinski.

Cena pridelkov bo gotovo morala še narasti. V sedanjih razmerah kmet ne more več shajati. Kdor dela z domačo družino, bo še shajal. Drugi pa, ki delajo z najetimi delavci, prav radi teh ne bodo več mogli.

Trditi je lahko marsikaj. Drži le to, kar se da dokazati. Poglejmo torej, v koliko se da dokazati naša zgorajšnja podmena, da bo moral kmet z najetimi delavci zvišati ceno svojim pridelkom.

Najprej: delavcev primanjkuje, zlasti moških. Ker jih ni dovolj, se zemlja slabše obdela, zato manj pridelka, kar ima za posledico, da se pridelki morajo podražiti, zlasti še letos, ko je radi suše druga letina tako slaba in pičila.

Druga rana, ki boli kmeta, je pa visoko plačilo, ki ga mora dati delavcem, ki se jih je dobilo. Nobena plevica nima manj kakor dve kroni dnevno, noben kosec manj kakor štiri, poleg cele oskrbe. Oskrba ali hrana pa se mora ceniti vsaj na tri krona za osebo in dan. Sedaj pridite vsi oni, ki vam stejejo plačo v denarju in povejte, kamo pride po sedem kron na dan. Gospodar sam je ne le popolnoma odvisen od poslov, ki zahtevajo kar hočejo od njega, ampak dosti na slabšem kakor oni. Kateri gospodar pa ima štiri krona na dan, četudi dela kakor črna živina? Denimo družino, ki ima pet udov in sama vse obdela in vsi delajo, gospodar, gospodinja in vsi trije otroci, ki so že vsi dobri za delo. Recimo, da zasluži gospodar povprečno na dan dve kroni, gospodinja in otroci samo po eno krono. To je gotovo premalo računano; povsod, kamor bi šli delat, bi zaslužili več. Pa recimo, da zaslužijo samo toliko. Potem bi se morala cela družina preživeti in bi moralo ostati koncem leta, če se prihrani obleka, orožje in drugo, čistih dva tisoč kron, najnižje računano. Poiščite gospodarja, ki bi mogel kaj takega doživeti. Zadovoljen je, če se prerine brez dolga skozi. Torej ni niti toliko plačan, kakor najslabši najemnik. Kaj še le, če ima delavne moči najete!

Pa bi kdo ugovarjal, češ, čemu najemnikom tolika plača in taka postrežba? Odgovor: to je sad vojnih razmer. Kdor hoče delavcev dobiti, jim mora tako postreči. Sicer gredo drugam, kjer se jim bolj ustreže. Saj so tudi za delavce postale vse potrebščine dražje.

Iz vsega torej sledi jasno: kmečkih pridelkov cena se bo morala še zvišati, že zaradi delavcev, če hočemo, da to mogel kmet shajati.

Novi vpoklici črnovojnikov.

Kakor se poroča iz domobranskega ministrstva, bo objavljen v bližnjih dneh razglas o novih vpoklicih črnovojnikov, ki so bili pri zadnjih prebiranjih spoznani sposobnim za vojaško službo. Avstrijski črnovojniški zavezanci, rojeni v letih 1871 do vsega leta 1866, bodo vpoklicani na dne 2. okto-

bra 1916, črnovojniški zavezanci, rojeni v letih 1892, 1891, 1890, 1884—1880, pa bodo vpoklicani v vojsko na dne 10. oktobra 1916. Vsi vpoklicani morajo nastopiti vojaško službo ob označenih dneh najpozneje do 11. ure predpoldne.

Vzrok, zakaj so letniki 1866 do vstevšega leta 1871 vpoklicani že sedaj, je ta, ker namerava vojaška uprava vporabljaliti tudi tokrat te črnovojniške zavezance do nadalje samo za vojaško službo v zaledju in za etapno službo. Da je pa to omogočeno, je potrebno, da se nadomesti s temi črnovojniškimi zavezanci mlajše moštvo, ki se sedaj nahaja v zaledju in v etapnih prostorih in da se to mlajše moštvo, v kolikor je sposobno za službo z orožjem, pošlje na fronto.

Spremembe v vojaškem vodstvu.

Sedaj se da iz uradnih vojnih poročil tole razbrati: Vrhovni poveljnik na ruskem in francoskem bojišču je maršal Hindenburg, načelnik njegovega generalnega štaba je general Ludendorff. Na francoskem bojišču je bojna črta razdeljena v tri fronte: Najsevernejši fronti poveljuje vojvoda Albreht viremberski, srednji bavarski prestolonaslednik princ Rupert, južnemu nemški prestolonaslednik Viljem. Na ruskem bojišču je fronta razdeljena v dva dela: severna ima za poveljnika bavarskega princa Leopolda, južna našega prestolonaslednika Karola. Kdo je poveljnik naše rumunske fronte, se še ne ve. Bolgarsko-nemškimi četam na Balkanu poveljuje nemški general Mackensen. Vsi drugi poveljniki so še prejšnji: nadvojvoda Evgen in general Borojevič proti Italijanom.

General Pflanzer-Baltin odstopil.

Poveljnik naše karpatske fronte proti Rusom, generalni polkovnik Pflanzer-Baltin, je iz zdravstvenih ozirav odstopil. Cesar mu je izrekel za njegove zasluge pohvalno priznanje.

Rumunsko bojišče.

Bolgarija ni bila presenečena, ko je stopila Rumunija ob stran četverosporazuma. Tam je organiziral vojna podvzetja proti novemu sovražniku, kakov sedaj izvemo, general Mackensen. Vse je bilo že pripravljeno, vse je bilo v redu, kakor pri stroju. Ko je prišla vojna napoved, je začel Mackensen marširati. Vzel je najprej ob morju mesta Kaliakra, Kavarna in Balčik, na suhem mesta Dobrič, Akkadünlar in ob Donavi dne 6. septembra mesto Tutrakan, in par dni nato mesto Silistrija. Večina Dobruče, ki so jo Rumuni ob koncu balkanske vojske vzeli Bolgarom, je zopet v bolgarskih rokah. Nagli bolgarski uspehi so ovrgli vse rumunsko-ruske vojne načrte. Četverosporazumovi listi sami priznavajo, da je sedaj neprimerno več čet treba, ako hočejo Rumuni in Rusi izpeljati načrt, ki so si ga naredili za to vojsko.

Položaj na Sedmograškem je ta-le: Mesto Oršova ob Donavi je v rumunskih rokah. Dalje proti severovzhodu, t. j. pri mestu Petrovo (Petroseny) se vrše večji boji. Naši so se samo nekoliko umaknili proti severozahodu. Mesto Sibinj (Hermannstadt) leži v sredi bojne črte. S posebno silo so se vrgli Rumuni na severni del sedmograške fronte. V gorovju Hargita in v Jurjevškem gorovju smo se tekom enega tedna umaknili za 8 do 10 kilometrov proti zahodu. Rumuni in Rusi skušajo doseči enotno fronto.

Trdejava Tutrakan padla.

Zmagovita bolgarska armada je dne 6. septembra zavzela rumunsko trdnjavo Tutrakan na desnem bregu Donave. Tutrakan leži 50 km južnovzhodno od glavnega rumunskega mesta Bukarešte.

Bolgarsko uradno poročilo z dne 7. septembra pravi o zavzetju Tutrakana: Včeraj popoldne, dne 6. septembra, ob 2. uri 30 minut, je po ljutem boju padla nam v roke na drugi obrambni črti južno od mesta Tutrakan mostišču podobna tutrakanška trdnjava. Vjeli smo 34., 35., 36., 40., 74., 79., 80. in 84. pešpolk, dva bataljona orožniškega polka, 5. havbični in 3. težki topniški polk. Zaplenili smo vso trdnjavsko artilerijo in veliko streliva, pušk, strojnih pušk in drugo vojno blago. Natančno število vietnikov se bo še le dognalo. Dozdaj smo našli: 400 častnikov, med njimi 3 brigadni poveljniki, na plenu 2 zastavi in nad 100 modernih topov; med njimi sta tudi tisti 2 bateriji, ki sta bili ukradeni leta 1913 pri mestu Ferdinandovo. Izgube Rumunov na mrtvih in ranjenih so velikanske. Veliko rumunskih vojakov je utonilo med divjim begom čez Donavo.

Tutrakan premagali topovi.

Po poročilih, došlih v Budimpešto, glede na padec Tutrakana opozarjajo, da je zopet priborilo zma-

go topništvo. Rumunska armada je upala prvotno, da bo premagala Bolgare že na predpolju trdnjave in jih prisilila, da se bodo morali umakniti; a ta up je sel kmalu po vodi, ker je pričel sovražnik obkoljevati in je prisilil rumunsko vzhodno in zahodno krilo, da sta se morala počasi umikati proti Tutrakanu. Dne 5. septembra so pritisnili Bolgari že na tutrakanške utrdbe; sovražno topništvo je storilo, kar je moglo, a ni bilo kos vedno ljutejšemu navalu bolgarskih čet. Rumuni so nato poskušali braniti utrdbe, ki so jih zadnje čase še bolj ojačili; a utrdba za utrdbo je padla, dasi so se Rumuni hrabro borili in poskušali obupno odvrniti nesrečo. Kmalu se je pokazalo, da manjka Rumunom vsaka vojna izkušnja. Ko so zgubili Rumuni prve utrdbe, so se kar v krdelih udajali. Nesreča za Rumune je bila Donava, ki teče v več sto metrov široki strugi za trdnjavo. Bolgarske baterije so namerile ogenj svojih težkih topov na reko; podrli so vse mostove; rumunskim četam ni bilo mogoče priti na drugi breg. Od treh strani obkoljeni, za hrbtom odrezani po reki od vsake zveze, je morala rumunska armada tam položiti orožje.

Pri Tutrakanu utonil rumunski general.

Ko so padle prve tutrakanške utrdbe, se je hotel rumunski zborni poveljnik v Tutrakanu, general Besarabescu, kot prvi v čolnu rešiti na drugo stran Donave. Bolgarska artilerija pa je opazila bežečega rumunskega generala in je z dobro namerjenim strelom čoln razbila. General je utonil v velikih valovih Donave.

Silistrija pala.

Dne 9. septembra so Bolgari na svojem zmagovitem prodiranju v Dobruči zasedli mesto in trdnjavo Silistrija, ki leži 55 km vzhodno od Tutrakana na desnem bregu Donave. V zadnji balkanski vojski so Rumuni ugrabili Bolgarom Silistrijo in jo na novo močno utrdili. Mesto šteje nad 15.000 prebivalcev.

Padec Silistrije — važen dogodek.

Najvažnejši dogodek zadnjih dni na rumunskih in tudi na vseh drugih bojiščih je, da so bolgarske čete zasedle trdnjavo Silistrijo ob meji stare rumunske Dobruče. Ko je bil utrjeni kraj Tutrakan v nevarnosti, so poslali Rumuni iz Silistrije eno divizijo ogroženi posadki na pomoč. Ta divizija je pa bila od Bolgarov poražena in vržena nazaj v trdnjavo. Obenem se je bolgarsko in turško prebivalstvo, katere mu se je pridružilo še več drugih nezadovoljnih, uprlo ter napadlo s puškami, ki so bile vtihotapljene iz Bolgarske vojske in orožništvo. Ob utrdbah Silistrije same ni več prišlo do bojev med rumunsko-ruskimi in bolgarskimi četami. Brez odpora so Rumuni popustili Bolgarom Silistrijo, ključ do stare rumunske Dobruče, kjer žive po veliki večini Turki in Bolgari. Obenem ogroža to hitro prodiranje Bolgarov železniško zvezo med Bukarešto in največjim rumunskim pristaniščem Konstanco. Od mostu čez Donavo pri Črnivodi so Bolgari oddaljeni sedaj še samo 70 km v zračni črti. Proti vzhodu in jugovzhodu se vrše silni boji severno od Dobriča. Bolgari so sedaj v poglavitnem zasedli vse kraje, ki so jih morali v bucareškem miru odstopiti Rumunski.

Strah in trepet v Bukareštu.

Preko Stockholma poročajo: Vest o padcu Tutrakana in silno grmenje topov, ki se je slišalo v glavnem mestu Bukareštu, je povzročilo tam silno zmešnjavo. Vse je v sredo zjutraj drvilo na ceste. Nekateri so domnevali, da je to streljanje znamenje pozdrava ruskih čet, kmalu pa se je izkazala resnica. Vse je bilo potrto. Množica je drvila protikolodvorom železnice, ki vodijo na sever, ter udrla v prostore. Z juga prihajajoči begunci so zvišali zmedo. Pripovedovali so, kako so celi rumunski oddelki utonili. Enega častnika, ki je v posebno važni zadevi dospel iz Silistrije, je množica pohodila. Tri druge častnike so ljudje napadli in kamenjali ter ubili. Za vlake so spekulant kar javno prodajali vozne listke za visoke cene. Po cestah je začelo prebivalstvo bežati že popoldne iz glavnega mesta. Beg je trajal vso noč, peš in na vozovih, večina z ročnimi vozički. Telefon (glasovod) je prenehal delovati, samo generalni štab se ga je smel posluževati. Uradni krogi so presojali vojaški položaj zelo črnogledno. Ob 5. uri popoldne je bil ustavljen ves železniški zasebni promet, ker je vojaštvo rabilo železnice. Nešteti vojaški vlaki so odšli proti jugu. Po noči pa so šli zopet posebni vlaki za civilno prebivalstvo na razne strani. Izpraznjenje glavnega mesta se je na ukaz oblasti že pričelo. Glavni stan je bil preložen v Ploesti-Sinajo, vojaška uprava v Konstanco, narodna banka, notranje ministrstvo in upravne oblasti v Jaš. Zunanje ministrstvo je ostalo v Bukarešti. Poslaniki entente (četverosporazuma) so odšli v glavni stan. Zastopniki časopisja so morali na severno fronto. Orožništvo se je pomnožilo ter šteje sedaj petkrat toliko mož. kakor sicer, ker se boje ustaje.

Sijajni čin oklopnega vlaka.

Budimpeštanski listi javljajo: Ne more se trditi, da bi gledali Rumuni na mir in varnost. V Bra-

ševu so se nahajale rumunske čete dejansko le en dan, dasi je bilo vojakom dovoljeno, da smejo tri dni v mestu ropati. Po prvem dnevu že je rumunsko vojni vođstvo četam zapovedalo, naj zapuste mesto in se umaknejo v prelaze; v Braševu bivajo le rumunske prednje straže. Po izpraznitvi Braševa je ostalo v mestu še več železniških vozov bencina in petroleja. Naši so odposlali na braševski kolodvor oklopni vlak po te vozove. Vlak je sijajno izvedel svojo nalogo in ni odpeljal le blaga, marveč tudi še veliko beguncev.

Rusko-rumunska vojna posvetovanja.

Petrograjski listi poročajo, da se vrše pod predsedstvom ruskega carja v ruskem glavnem stanu velika vojna posvetovanja, katerih se tudi udeležujejo visoki rumunski častniki. Vzrok posvetovanj je padec rumunskih trdnjav Tutrakan in Silistrija, naglo prodiranje bolgarskih armad v Dobruči in posebno rumunsko prodiranje na Sedmograškem. Vsled naglega prodiranja Bolgarov so si v Bukarešti v velikih strahih. Rumunske oblasti zapuščajo rumunska podonavna mesta. Sedež rumunske vlade se preseli iz Bukarešte v Jaš. Tudi kraljeva obitelj je že pripravljena, da se preseli iz Bukarešte v Jaš.

Četverosporazum se je zanašal na izdajstvo Bolgarov.

Agenti četverosporazuma so poročali svojim ministrstvom, da namerava Bolgarija izkočiti iz četverosporazuma. Car Ferdinand da bo odstopil, kraljevič bo pa izpeljal rusoljubno politiko v Bolgariji pod pogojem, da ostane velik del srbske Macedonije bolgarski in da se dovoli meja Enos—Midia. Rusoljub Genadijev naj bi vstopil v vlado in kril prestop s svojo osebo. V Londonu in v Parizu so res verjeli tem poročilom; presenetila jih je zato navdušenost Bolgarov za vojsko proti Rumuniji; še bolj jih je pa presenetil izvrstno pripravljeni vpad Bolgarov v — Dobručo.

Rusko bojišče.

V Karpatih se bijejo ljuti boji za prehode na Ogrsko. Najhuje pritiska ruska premoč na bukovinski meji ob rekah Črni Čeremoš, Cibo in Zlata Bistrica. Očividno se hočejo Rusi na tem prostoru strniti z Rumuni v Jurjevškem gorovju v skupno črto. V Vzhodni Galiciji se Rusi že celih 14 dni trudijo, da bi predrli našo fronto pri Haližu ob Dnjestrju (severno od Stanislava). Severno od Dnjestrja so sicer potisnili naše čete od spodnjega toka Zlote Lipe na Gnilo Lipo, a njih načrt, presekači našo fronto in prodirati proti Stryju, se jim je izjalovil. Dalje proti severu so večji boji pri mestu Brzezany in ob Stohodu.

Italijansko bojišče.

Na primorski fronti se pripravljajo Italijani na nove navale na naše postojanke vzhodno od Gorice. Sovražni artilerijski ogenj je na črti Tolmin—Gorica —Opatjeselo na naše postojanke zelo hud. Vojni poročevalci pravijo, da je to predznak italijanske ofenzive. Zanimivo je, da Italijani na fronti pred Trstom skoro nič ne napadajo. Menda imajo načrt prodirati na Krasu in Trst obkoliti tako, da bo nepoškodovan prišel v njih roke. To je račun brez krmarja. Na Tirolskem ponavljajo Italijani svoje napade na celo fronto med Adižo in Astico.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se nadaljuje angleško-francoska ofenziva ob Sommi in Mozi. V zadnjih dneh so angleško-francoske čete zavzele šest krajev. Za verdunsko predutrdbo Thiaumont se vršijo hudi boji.

Macedonsko bojišče.

Na macedonskem bojišču živahni artilerijski boji ob rekah Vardar in Struma. Četverosporazum še vedno zbira novih čet. Ker so se Bolgari močno zakopali, le stališče generala Sarrailla zelo težavno. Vrhovno poveljstvo vseh nemško-bolgarskih čet na Balkanu je prevzel general-feldmaršal Mackensen.

Turška bojišča.

Na kavkaškem bojišču prodira desno krilo turške armade vedno bližje proti Erzerumu, kjer utegne priti do večje bitke. V Mezopotamiji prodirajo Turki v dveh